13/08/2019

Στα άδυτα του Ι.Ν των Αγ. Κωνσταντίνου & Ελένης Καΐρου

/ Ομογένεια

Ένα από τα σημαντικότερα Χριστιανικά μνημεία της Αφρικής, ο Κοινοτικός Ναός των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, ανοίγει για πρώτη φορά τις πύλες του, τον Δεκαπενταύγουστο, μετά την εκ βάθρων αποκατάστασή του που έγινε από την Ελληνική Κοινότητα Καΐρου και την Μεγάλη Ευεργέτιδα της Ε.Κ.Κ κ. Αικατερίνη Σοφιανού – Μπελεφάντη.

Ρεπορτάζ: Κάτια Τσιμπλάκη

«Ανήμερα της εορτής της Κοιμήσεως της Υπεραγίας Θεοτόκου θα τελέσουμε τον πανηγυρικό Όρθρο και την Θεία Λειτουργία στον ανακαινισμένο μεγαλοπρεπή κοινοτικό Ιερό Ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Καΐρου. Ώρα ενάρξεως ακολουθίας 09.00π.μ», γράφει η ανακοίνωση της Πατριαρχικής Επιτροπείας Καΐρου.

Τα θυρανοίξια θα γίνουν στις 27 και 28 Σεπτεμβρίου 2019, παρουσία υψηλών προσκεκλημένων. Στο δε περιθώριό τους θα γίνουν πολιτιστικές

εκδηλώσεις όπως συναυλία της Ευανθίας Ρεμπούτσικα.

Συνάντηση με τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλο πραγματοποίησαν ο Μητροπολίτης Γουινέας κ. Γεώργιος, η Μεγάλη Ευεργέτιδα της Ε.Κ.Κ κ. Αικατερίνη Σοφιανού Μπελεφάντη και ο Πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου κ. Χρήστος Καβαλής. Του ενεχείρισαν την επίσημη προσκληση για τα θυρανοίξια του ναού.

Οι συντελεστές της αποκατάστασης

Οι εργασίες αποκατάστασης, δεδομένης της ευρείας φθοράς τόσο στα θεμέλια, όσο και στα δομικά στοιχεία, έγιναν σε χρόνο ρεκόρ. Σχεδόν ένα χρόνο διήρκεσαν και δεν θα μπορούσαν να ολοκληρωθούν εάν όχι μόνο οι χρηματοδότες του αλλά και όλοι οι συντελεστές, δεν είχαν μεράκι για να παραδώσουν στην ιστορία και στις μελλοντικές γενιές των Ελλήνων ένα σπουδαίο μνημείο.

Είναι αυτή η «στόφα» των Αιγυπτιωτών που αν και έχουν απομείνει λίγοι στην Αφρική έχουν τις ίδιες αρχές με τους ιδρυτές της Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου. Αυτές διαφυλάττουν σαν κόρη οφθαλμού, εδώ και δεκαετίες.

Τις εργασίες παρακολουθούσε σε προσωπικό επίπεδο και έδινε τις κατευθύνσεις του, ο Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής κ. Θεόδωρος, ο οποίος ενημερωνόταν από τον Μητροπολίτη Μέμφιδος και Πατριαρχικό Επίτροπο Καΐρου κ. Νικόδημο. Εφημέριος του Κοινοτικού Ναού είναι ο Αρχιμανδρίτης Στέφανος Σουλιμιώτης.

Η Μεγάλη Ευργέτιδα της Ε.Κ.Κ κ. Αικατερίνη Σοφιανού είχε καθημερινή επικοινωνία τόσο με τον πρόεδρο της Ε.Κ.Κ κ. Χρήστο Καβαλή όσο και την Προϊστάμενη της Εφορείας Ναών κ. Χρυσάνθη Σκουφαρίδου, οι οποίοι ήταν οι ακοίμητοι φύλακες της πορείας των εργασιών.

Το σχεδιασμό και την επίβλεψη της αποκατάστασης του ναού, είχε ο πολιτικός μηχανικός κ. Μιχάλης Μπίσκος. Ενώ καθοριστική ήταν και η συμβολή του μηχανικού της Ε.Κ.Κ κ. Μίνα Μέτχαντ.

Λίγες ώρες πριν ανοίξει τις πύλες του για πρώτη φορά για τους πιστούς ο Κοινοτικός Ναός, ας κάνουμε μια περιήγηση στα έργα που υλοποιήθηκαν. Για πρώτη φορά θα έχετε την ευκαιρία να δείτε εικόνες από το εσωτερικό του.

Ο ναός έχει «αναγεννηθεί» τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό του. Μπαίνοντας στην κεντρική είσοδο ο επισκέπτης θα δει ότι ο περιβάλλοντας χώρος έχει αναμορφωθεί. Έγιναν επισκευές στο περιμετρικό περίβλημα, στις κολώνες, στο κωδωνοστάσιο και τους εξωτερικούς τοίχους του ευρύτερου οικοπέδου.

Το έδαφος έχει επενδυθεί με καινούργιες πλάκες και ο τοίχος της περίφραξης έχει βαφτεί. Αποκατάσταση έχει γίνει και στο εξωτερικό του ναού. Καθαιρέθηκε ο περιμετρικός δακτύλιος που έχει διαβρωθεί, και όλος ο ναός βάφτηκε στο χρώμα της ώχρας και όχι γκρι όπως ήταν στην πρωθύστερη μορφή του.

Οι βαριές ξύλινες πόρτες επισκευάσθηκαν και συντηρήθηκαν και αυτές αναδεικνύοντας τον μοναδική τεχνική της κατασκευής τους.

Η κ. Χρυσάνθη Σκουφαρίδου, Γενική Γραμματέας της Ε.Κ.Κ και προϊσταμένη της εφορίας ναών σε συνέντευξή της στο «Νέο Φως», την εφημερίδα της Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου, είχε αναφερθεί μεταξύ άλλων και στις υπόγειες εργασίες που έγιναν στο ναό και αφορούσαν στη δημιουργία ενός αγωγού που διοχετεύει τα ύδατα από το Νείλο (όταν ανεβαίνει ο υδροφόρος ορίζοντας) προκειμένου να αντιμετωπιστεί το οξύ πρόβλημα υγρασίας του ναού.

Άλλωστε όταν ανεβαίνει ο υδροφόρος ορίζοντας, τα υπόγεια ύδατα διοχετεύονται πλέον στο υπόγειο αντλιοστάσιο του αγωγού αφυδάτωσης και δεν ανεβαίνουν στο κτήριο.

Κατά το πρώτο στάδιο των εργασιών έγιναν υπόγειες εργασίες, που αφορούσαν στη δημιουργία ενός σύγχρονου αποστραγκιστικού δικτύου, που διοχετεύει τα ύδατα από το Νείλο προκειμένου να αντιμετωπιστεί το οξύ πρόβλημα υγρασίας

του ναού και μονώθηκαν.

Όμως ολική και μάλιστα εκ βάθρων ήταν η ανακαίνιση και στο εσωτερικό του ναού.

Επισκευάσθηκαν όλα τα αποσαθρωμένα επιχρίσματα, οι ρωγμές που υπάρχουν στην κόγχη του ιερού, θα επισκευαστούν τα ξύλινα και μεταλλικά κουφώματα, τα μάρμαρα και η νότια κύρια είσοδος.

Αντικαταστάθηκαν τα φύλα αμιάντου της σκεπής, επισκευάσθηκαν οι εξωτερικοί δοκοί και τα αποσαθρωμένα αρχιτεκτονικά στοιχεία περιμετρικά του ναού, του κωδωνοστασίου, του μεταλλικού κιγκλιδώματος.

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΣΤΩΡ

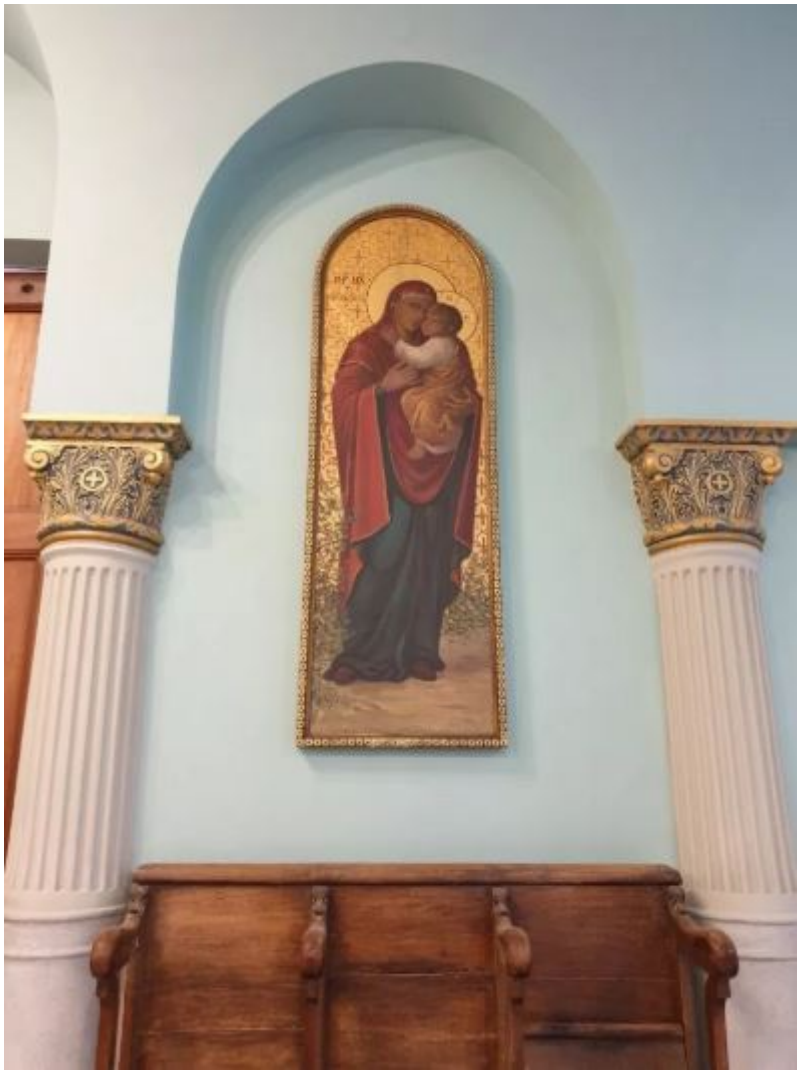

Κατά την αποκατάστασή του αναδείχθηκε και ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα. Η συνεχώς αναδυόμενη υγρασία είχε διαβρώσει και τις κολώνες. Ο πολιτικός μηχανικός κ. Μπίσκος έκανε αγώνα δρόμου για την υποστήριξή τους.

Αποκατέστησε τις κολώνες στην αρχική τους μορφή. Ενώ παράλληλα έξω από το ναό είχε δημιουργήσει ένα εργαστήριο – εκμαγείο για την αναπαραγωγή των διακοσμητικών στοιχείων του ναού.

Με μεράκι και πολύ προσοχή έγινε η λεπτεπίλεπτη εργασία της συντήρησης των εικόνων και των τοιχογραφιών. Συντηρητές πάνω στα ικριώματα με τα πινέλα τους αποκατέστησαν τα εντυπωσιακά χρώματα των τοιχογραφιών.
Μία από τις φορητές εικόνων των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης αναπαρήγαγε και η κ. Αικατερίνη Σοφιανού Μπελεφάντη η οποία θα δοθεί ως δώρο στους

υψηλούς προσκεκλημένους.

Επίσης συντηρήθηκαν και επισκευάσθηκαν τα ξύλινα στασίδια, ο θρόνος του Αρχιερέα και οι θέσεις των επισήμων του Πρέσβη της Ελλάδος, του Πρέσβη της Κύπρου, του Γενικού Προξένου του Προέδρου της Ε.Κ.Κ.

Η ιστορία του «υφαίνεται» με την ίδρυση της Ε.Κ.Κ

Ο ναός των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, είναι κοινοτικός, ανήκει δηλαδή στη Ελληνική Κοινότητα Καΐρου και όπως είναι φυσικό η ιστορία του είναι άμεσα συνυφασμένη με την ιστορία της Κοινότητας. Τα εγκαίνιά του έγιναν το 1914. Κτήτορας του ναού είναι ο Νέστωρας Τσανακλής (ο δεύτερος πρόεδρος της Ε.Κ.Κ), ο οποίος προσέφερε για την ανέγερσή του 30.000 λίρες Αιγύπτου.

Ο ναός καταρχήν έχει ρυθμό ελληνοβυζαντινό και χαρακτήρα νεοελληνικό. Ο

τρούλος είναι αποτύπωμα αρχιερατικής μήτρας και έχει 24 παράθυρά όσα και τα πετράδια της . Ενώ από αεροφωτογραφίες ο ναός θυμίζει ένα σταυρό. Εσωτερικά ο ναός έχει περίτεχνη διακόσμηση. Δεξιά υπάρχει το παρεκκλήσι του Αγίου Νέστωρος στη μνήμη του κτήτορα Νέστωρα Τσανακλή, δεύτερου προέδρου στην ιστορία της Ε.Κ.Κ. Εκεί βρίσκονται και τα οστά του. Αριστερά υπάρχει το παρεκκλήσι του Αγίου Αλεξάνδρου. Ο αρχιερατικός θρόνος, δύο παγκάρια, προσκυνητάρια και η ωραία πύλη κατασκευάσθηκαν στην Κωνσταντινούπολη.

Ψάχνοντας τα αρχεία της Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου βρήκαμε και δύο ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες, ο ναός μόλις ολοκληρώθηκε φωτιζόταν από 400 περίπου ηλεκτρικές λάμπες και ήταν εφοδιασμένος με 4 αλεξικέραυνα.

Η ιστορία του ναού των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης είναι άμεσα συνυφασμένη με την ιστορία της Ε.Κ.Κ. Η κ. Βίλλυ Πολίτη – Ζούε (Μέλος της Διαχειριστικής Επιτροπής) στο βιβλίο της «Ιερός Κοινοτικός Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης», καταγράφει την ιστορία του εμβληματικού ναού.

Το Δεκέμβριο του 1906 οι αδελφοί Κυριαζή (Ευστάθιος, Επαμεινώνδας και Γεώργιος), πουλούν στην Ελληνική Κοινότητα Καίρου ένα οικόπεδό τους που βρίσκεται στο Μπουλάκο, προκειμένου να ανεγερθεί εκεί ο κοινοτικός ναός. Το οικόπεδο έχει έκταση 4.439.749 τ.μ και επωλήθη έναντι 1.331.923,80 Γ.Δ (Γρόσια Διατιμήσεως).

Ο μακαριστός μητροπολίτης Λεοντοπολεως Τίτος, στο βιβλίο του για την ιστορία του ναού, αναφέρει αυτός ότι εκτείνεται συνολικά σε 1.000τ.μ.

Αρχιτέκτονες του ναού είναι ο Δημήτριος Φαβρίκιος Πασάς και οι Αχιλλεύς και Πάτροκλος Καμπανάκης, ενώ εργολήπτης ο Ανδρέας Σάββας.

Το ύψος του ναού είναι 35 μέτρα και ο θόλος με το σταυρό 28 μέτρα. Δέος προκαλεί στους πιστούς ο θόλος καθώς έχει διάμετρο 15 μέτρα.

Ο θεμέλιος λίθος του ναού μπαίνει τον Ιανουάριο του 1907. Επτά χρόνια μετά, το 1914, τελούνται με κάθε επισημότητα τα εγκαίνια του εντυπωσιακού ναού των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης. Παρόν ήταν ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Φώτιος, πολλοί πρόεδροι Ελληνικών Κοινοτήτων της Αιγύπτου, διπλωμάτες και πάροικοι.

Μετά τα εγκαίνια, όπως αναφέρει η κ. Βίλλυ Πολίτη Ζούε στο βιβλίο της «Ιερός Κοινοτικός Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης» , μοιράσθηκε στους παρεβρισκομένους ένα αναμνηστικό δίπλωμα το οποίο φέρει την εικόνα των Αγίων και Ισαποστόλων Κωνσταντίνου και Ελένης και ένα σχέδιο του ναού.

Μετά τα εγκαίνια η Κοινοτική Επιτροπή ασχολήθηκε και με την ολοκλήρωση της διακόσμησης του ναού. Τον Ιούλιο του 1914, ανέθεσε στον Περικλή Τσιριγώτη, το σχέδιο της διακόσμησής του και τις εικόνες που έπρεπε να φιλοτεχνηθούν.

Το 1915 προσελήφθη ο ζωγράφος Κοτζαμπάνογλου για να φιλοτεχνήσει πέντε εικόνες του τέμπλου. Σχεδόν ένα χρόνο μετά, η οικογένεια Κότσικα χρηματοδότησε κάποια έργα που φιλοτέχνησε ο Τσιριγώτης. Το 1949 ολοκληρώθηκε η εσωτερική διακόσμηση του ναού από το ζωγράφο Γ. Πάντζο. Το 1957 ο ζωγράφος Δημήτρης Βασιλείου φιλοτέχνησε την προσωπογραφία του Προφήτη Ηλία, το 1959 την τοιχογραφία του Μυστικού Δείπνου και το 1962 τις εικόνες του Αγίου Νέστορος και της Καθόδου εις Άδην. Ζωγράφισε επίσης με επίχρυσα αστέρια το θόλο του ναού.

ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΤΗΣ ΚΑΤΙΑΣ ΤΣΙΜΠΛΑΚΗ